

BEROEPS- BELANGEN

EEN NIEUW ELEMENT IN DE BESTRIJDING VAN DE
ONBEVOEGDE UITOEFENING DER TANDHEELKUNST.

Te Rotterdam is door een aantal collega's aan den President van de Rechtbank aldaar het verzoek gericht om aan een onbevoegde aldaar in kort geding het uitoefenen der tandheelkundige praktijk te verbieden mede op grond van het feit, dat zij zakelijke schade van deze onwettige uitoefening zouden ondervinden. Wij geven hier de dagvaarding en het vonnis zonder eenig commentaar. Wij hopen nog nader op dit feit terug te kunnen komen.

RED.

Heden den November 1900 acht en dertig.

Ten verzoeke van:

1ste: Arie Stehouwer,

2de: Herman Roel Fokkinga,

3de: Jan Jacob Nicolaas Pater,

4de: Pieter Abraham de Zeeuw,

5de: Adam Slooten,

6de: Gerardus van Duijn,

7de: Mevrouw Erna Charlotte Wilhelmine Lehmann,
gescheiden echtgenoot van Dr. Ernst Albert Asal te
Lugano,

allen tandartsen en wonende te Rotterdam, te dezer zake domicilie kiezende te Leiden aan de Turfmarkt no. 8 ten kantore van de advocaten en procureurs Mrs. G. H. E. Nord Thomson, L. Sprey en C. L. B. W. van Overeem en te Rotterdam ten kantore van den procureur Mr. H. Bavinck aan de Wijnstraat n°. 130, die door eischers tot procureur wordt gesteld en als zoodanig voor hen zal occupeeren;

Heb ik

Gedagvaard:

G. J. Rosenthal, tandtechniker, wonende aan den Plantageweg n°. 39a te Rotterdam, aldaar te zijnen huize mijn exploit doende en een afschrift dezes latende aan:

Om op November 1900 acht en dertig des te uur te verschijnen ter terechtzitting van den E.A. Heer President van de Arrondissements-Rechtbank te Rotterdam, gehouden wordende in het Paleis van Justitie aan den Noordsingel 117 te Rotterdam

T E N e i n d e:

Aangezien eischers als tandartsen gevestigd zijn in Rotterdam Oost (Kralingen), pl.m. begrensd aan het Noorden door de Kralingsche plaslaan, aan de Westzijde door Boezemsingel, aan de Zuidzijde door den Oostzeedijk en aan de Oostzijde door de Hoflaan en Kortekade;

aangezien dit kwartier uitmaakt een geographische eenheid van Rotterdam en alshetware een betrekkelijk afgesloten gedeelte vormt;

aangezien gedaagde in dit kwartier zijn woonplaats heeft en daar onbevoegd de tandheelkunde uitoefent aan den Plantageweg no. 39a, hebbende hij immers geen diploma als arts, tandarts of tandheelkundige;

aangezien gedaagde zich hierdoor schuldig maakt aan jegens eischers onrechtmatige handelingen, immers de bepalingen van het wetboek van strafrecht en van de wetten van den 24en Juni 1876 S 117 en den 25en December 1878 S 222 overtreedt;

aangezien immers de eischers door het feit, dat gedaagde onrechtmatig de tandheelkunde uitoefent schade ondervinden, zoowel moreel als materieel;

aangezien wat de moreele schade betreft het aanzien van hun stand en het vertrouwen van het publiek in dien stand wordt geschaad, daar als een onbevoegde hetzelfde of soortgelijke werk verricht als een bevoegde het publiek de waarde en de beteekenis van het door eischers verkregen diploma gaat onderschatten;

aangezien wat de materiele schade betreft eischers in hun inkomsten nadeel ondervinden, daar de patienten, die zich thans tot gedaagde wenden, anders, althans voor een groot deel, tot eischers zouden komen, omdat nu eenmaal de ervaring leert, dat patienten bij voorkeur zich laten behandelen door geneesheeren en tandartsen in hun eigen woonkwartier gevestigd;

aangezien dit alles speciaal klemt ten aanzien van eischers sub 1 en 2, die als tandartsen, aangesloten bij de Rotterdamsche Ziekenfondsen, een organisatie van ziekenfondsen omvattende ca. 460.000 zielen, welke geheel Rotterdam bestrijkt, bijzonder groot nadeel ondervinden;

aangezien immers speciaal de ziekenfondspatienten uit bedoeld kwartier gewend zijn zich te wenden tot de tandartsen in hun eigen kwartier op deze wijze sparende tijd en geld (tramgeld enz.);

aangezien de regeling van eischers sub 1 en 2 met de voornoemde Rotterdamsche Ziekenfondsen zoo is, dat de ziekenfondspatienten, die een prothese (kunstgebit) noodig hebben daarvoor aan den behandelenden tandarts een zeker laag gesteld bedrag als vergoeding betalen;

aangezien eischers n.l. f 55.— per volle prothese mogen vragen; aangezien gedaagde voor een dergelijk gebit slechts rekent, blijkens advertenties door hem gesteld, f 40.— à f 45.—, waarin begrepen zijn,

evenals bij de tandartsen, de kosten van het gereedmaken van den mond voor de ontvangst van het gebit;

aangezien dit tengevolge heeft, dat de ziekenfondspatienten voor wie een bedrag van *f* 10.— à *f* 15.— uiteraard van beteekenis is, zich voor prothesewerk niet wenden tot de eischers sub 1 en 2, maar tot gedaagde omdat zij niet inzien en wellicht niet kunnen inzien, daar zij de beteekenis van een en ander niet voldoende beseffen, dat zij bij een tandarts beter werk zullen krijgen, dan bij iemand, die onbevoegd en zonder behoorlijke opleiding de tandheelkunde uitoefent, nemende zij in oogenschouw het oogenblikkelijk voordeel in plaats van de deugdelijkheid van het door hen verlangde apparaat;

aangezien zij in deze visie gesteund worden door de min of meer snorkende advertenties van gedaagde, die ondermeer in den Oostergids, een advertentieblaadje, dat speciaal wordt verspreid onder de bewoners van oostelijk Rotterdam, adverteert, dat hij een prima kunstgebit maakt en daarop een garantie geeft van 2 jaren;

aangezien eischers terloops willen mededeelen, dat een garantie van 2 jaren, hoewel wellicht den „onontwikkelden” leek belangrijk voorkomende, op zich zelf niet pleit voor de kwaliteit van het werk van gedaagde en de aankondiging daarvan slechts ten doel heeft patienten te trekken;

aangezien ten overvloede de eischers sub 1 en 2 kunnen mededeelen, dat hun inkomsten terzake van prothese werk aan ziekenfondspatienten sedert de vestiging van gedaagde enorm is achteruitgegaan;

aangezien eischers dit onrechtmatig handelen van gedaagde niet behoeven te gedoogen;

aangezien eischers belang hebben bij een onmiddellijke voorziening daar iedere dag, dat gedaagde langer werkt, voor hen moreele en materiele schade beteekent als bovenomschreven;

Mitsdien gedaagde zal worden veroordeeld bij vonnis uitvoerbaar bij voorraad en op de minuut.

- 1ste: om onmiddellijk te staken de voormelde onrechtmatige handelingen, zijnde het onbevoegd uitoefenen van de tandheelkunde en aan het publiek mededeeling doen van de mogelijkheid om zich bij hem rechtstreeks kunstgebitten te verschaffen;
- 2de: om te betalen aan de gezamenlijke eischers een dwangsom van *f* 100.— voor elke overtreding welke hij terzake van de veroordeeling sub 1 mocht begaan;
- 3de: in de kosten van het geding.

IN NAAM DER KONINGIN!

De President der Arrondissements-Rechtbank te Rotterdam, heeft in Kort Geding het navolgend vonnis gewezen en uitgesproken:

In de zaak van:

1. Arie Stehouwer.
2. Herman Roel Fokkinga.
3. Jan Jacob Nicolaas Pater.
4. Pieter Abraham de Zeeuw.
5. Adam Slooten.
6. Gerardus van Duijn.
7. Erna Charlotte Wilhelmine Lehman,
gescheiden echtgenoot van Dr. E. A. Asal te Lugano, allen tandartsen, wonende te Rotterdam,

EISCHERS IN KORT GEDING

bij dagvaarding van 7 November 1938,
procureur Mr. H. Bavinck,
advocaat Mr. G. H. E. Nord Thomson (Leiden)
tegen

G. J. Rosenthal, tandtechniker, wonende te Rotterdam,

GEDAAGDE IN KORT GEDING

procureur en advocaat Mr. A. J. M. Schuurmans,
Wij, President van de Arrondissements-Rechtbank te Rotterdam;

WAT AANGAAT DE FEITEN:

Overwegende dat eischers hebben gesteld:

dat zij als tandartsen gevestigd zijn in Rotterdam Oost (Kralingen), pl.m. begrensd aan het Noorden door de Kralingsche plaslaan, aan de Westzijde door Boezemsingel, aan de Zuidzijde door den Oostzeedijk en aan de Oostzijde door de Hoflaan en Kortekade;

dat dit kwartier uitmaakt een geographische eenheid van Rotterdam en als het ware een betrekkelijk afgesloten gedeelte vormt;

dat gedaagde in dit kwartier zijn woonplaats heeft en daar onbevoegd de tandheelkunde uitoefent aan den Plantageweg No. 39a, hebbende hij immers geen diploma als arts, tandarts of tandheekkundige;

dat gedaagde zich hierdoor schuld g maakt aan jegens eischers onrechtmatige handelingen, immers de bepalingen van het Wetboek van Strafrecht en van de wetten van den 24en Juni 1876 S. 117 en den 25 December 1878 S. 222 overtreedt;

dat immers de eischers door het feit, dat gedaagde onrechtmatig de tandheelkunde uitoefent schade ondervinden, zowel moreel als materieel;

dat wat de moreele schade betreft ten aanzien van hun stand en het vertrouwen van het publiek in dien stand wordt geschaad, daar als een onbevoegde hetzelfde of soortgelijke werk verricht als een bevoegde het publiek de waarde en de beteekenis van het door eischers verkregen diploma gaat onderschatten;

dat wat de materiele schade betreft eischers in hun inkomsten nadeel ondervinden, daar de patienten, die zich thans tot gedaagde wenden, anders, althans voor een groot deel, tot eischers zouden komen, omdat nu eenmaal de ervaring leert, dat patienten bij voorkeur zich laten behandelen door geneesheeren en tandartsen in hun eigen woonkwartier gevestigd;

dat dit alles speciaal klemt ten aanzien van eischers sub 1 en 2, die als tandartsen, aangesloten bij de Rotterdamsche Ziekenfondsen, een organisatie van ziekenfondsen omvattende ca. 460.000 zielen, welke geheel Rotterdam bestrijkt, bijzonder groot nadeel ondervinden;

dat immers speciaal de ziekenfondspatienten uit bedoeld kwartier gewend zijn zich te wenden tot de tandartsen in hun eigen kwartier op deze wijze sparende tijd en geld (tramgeld enz.);

dat de regeling van eischers sub 1 en 2 met de voornoemde Rotterdamsche Ziekenfondsen zoo is, dat de ziekenfondspatienten die een prothese (kunstgebit) noodig hebben daarvoor aan den behandelenden tandarts een zeker laag gesteld bedrag als vergoeding betalen;

dat eischers n.l. *f* 55. — per volle prothese mogen vragen;

dat gedaagde voor een dergelijk gebit slechts rekent, blijkens advertenties door hem gesteld *f* 40. — à *f* 45. —, waarin begrepen zijn, evenals bij de tandartsen, de kosten van het gereedmaken van den mond voor de ontvangst van het gebit;

dat dit tengevolge heeft, dat de ziekenfondspatienten voor wie een bedrag van *f* 10. — à *f* 15. — uiteraard van beteekenis is, zich voor prothesewerk niet wenden tot de eischers sub 1 en 2, maar tot gedaagde omdat zij niet inzien en wellicht niet kunnen inzien, daar zij de beteekenis van een en ander niet voldoende beseffen, dat zij bij een tandarts beter werk zullen krijgen, dan bij iemand, die onbevoegd en zonder behoorlijke opleiding de tandheelkunde uitoefent, nemende zij in oogenschouw het oogenblikkelijk voordeel inplaats van de deugdelijkheid van het door hen verlangde apparaat;

dat zij in deze visie gesteund worden door de min of meer snorkende advertenties van gedaagde, die ondermeer in den Oostergids, een advertentieblaadje, dat speciaal wordt verspreid onder de bewoners van oostelijk Rotterdam, adverteert, dat hij een prima kunstgebit maakt en daarop een garantie geeft van 2 jaren;

dat eischers terloops willen mededeelen, dat een garantie van 2 jaren, hoewel wellicht den onontwikkelden leek belangrijk voorkomende, op zich zelf niet pleit voor de kwaliteit van het werk van gedaagde en de aankondiging daarvan slechts ten doel heeft patienten te trekken;

dat ten overvloede de eischers sub 1 en 2 kunnen mededeelen dat hun inkomen terzake van prothesewerk aan ziekenfondspatienten sedert de vestiging van gedaagde enorm is achteruitgegaan;

dat eischers dit onrechtmatig handelen van gedaagde niet behoeven te gedoogen;

dat eischers belang hebben bij een onmiddellijke voorziening daarmede, dat gedaagde langer werkt, door hen moreele en materiele schade beteekent als bovenomschreven;

Overwegende dat eischers op deze gronden hebben gevorderd dat gedaagde bij vonnis uitvoerbaar bij voorraad zal worden veroordeeld:

1. om onmiddellijk te staken de voormelde onrechtmatige handelingen, zijnde het onbevoegd uitoefenen van de tandheelkunde en aan het publiek mededeeling te doen aan de mogelijkheid om zich bij hem rechtstreeks kunstgebitten te verschaffen;

2. om te betalen aan de gezamenlijke eischers een dwangsom van f 100.— voor elke overtreding, welke hij ter zake van de veroordeeling sub 1 mocht begaan;

3. in de kosten van het geding.

Overwegende dat de procureur van gedaagde tot verweer heeft aangevoerd:

1. dat het geding een phase is in den strijd om de opbrengst van het kunstgebit, dat de tandartsen van een door de koopers te betalen prijs een te groot deel voor zich opeischen en de technici, die de gebitten maken en leveren van de opbrengst een te klein deel plegen te ontvangen;

2. dat gedaagde *ontkent* althans na Juni 1937 handelingen te verrichten, die als uitoefenen van de tandheelkunde kunnen worden beschouwd;

dat hij slechts op bestelling van de aanvragers kunstgebitten vervaardigt overeenkomstig voorschrift en model van den bevoegden tandheerkundige Engelman, naar wien hij de koopers verwijst, en die zoo noodig den mond van den koper voor het kunstgebit geschikt maakt, eventueel kiezen of tanden trekt, en voor hem, gedaagde, een gipsafdruk van het bestaande gebit van den patient maakt;

dat hij dus de verboden handelingen niet pleegt;

3. dat hij *ontkent*, dat eischers door de beweerde handelingen schade lijden dat het publiek, hetwelk bij gedaagde komt, zich anders toch niet tot eischers zou wenden;

4. dat de vordering niet aan eischers toekomt, omdat het wettelijk voorschrift, dat gedaagde zou hebben overtreden niet strekt tot bescherming van het belang van eischers, om hun een monopolie te verschaffen, doch dient tot bescherming van het belang van het publiek;

5. dat het in de 2e zinsnede sub 1 geëischte zeker niet toewijsbaar is;

In Rechte:

1. Overwegende dat de stelling van gedaagde, dat dit kort geding een economischen ondergrond heeft, in den strijd tusschen tandartsen en technici over de opbrengst van het kunstgebit, niet ter zake dient, daar al zouden de technici, die alleen op bestelling van tandartsen gebitten vervaardigen, in den regel niet hun billijk aandeel in de opbrengst van hun producten ontvangen, dit hun nog niet het recht zou geven op dit gebied de tandartsen uit te schakelen en zelfstandig de tandprothese toe te passen, waar de wet hun dit verbiedt;

2. Overwegende dat ondanks de ontkenenis van gedaagde voldoende vaststaat dat gedaagde de tandheelkunde pleegt uit te oefenen, blijkende uit het feit dat hij te dier zake twee maal door den strafrechter is veroordeeld, het laatst in Januari 1938;

dat de door hem voortdurend geplaatste advertenties in de nieuwsbladen, waarin hij „goed volledig kunstgebit inclusief pijnloos trekken” voor *f* 40.— à *f* 45.— aanbiedt, aannemelijk maken, dat hij met het verleenen van raad en bijstand bij de vervanging van zieke of ontbrekende tanden door kunsttanden blijft voortgaan, ook na de laatste veroordeeling;

dat dit reeds volgt uit zijn erkenenis ter terechtzitting, dat hij aan elken patient, die zich op zijn drukbezocht spreekuur bij hem aanmeldt, na onderzoek van het gebit advies geeft;

dat dit voorts bevestigd wordt door de verklaring ter terechtzitting van ene getuige, die hij, toen hij zich kort geleden voor een kunstgebit op zijn spreekuur vervoegde, in een weeke zelfstandigheid heeft laten bijten om een gipsafdruk van haar gebit te verkrijgen, en aan wie hij toen gevraagd heeft tegenover een eventueelen rechercheur van politie deze handeling te verzwijgen;

dat dus voorloopig voldoende vaststaat, dat gedaagde zich aan de hem verweten onrechtmatige handelingen schuldig maakt, waar gedaagde niet beweert tot de uitoefening van de tandheelkunde of tot het toepassen van de tandprothese bevoegd te zijn;

3. *Overwegende* dat het groot aantal patienten, dat gedaagde tot zich trekt, zonder meer de schade van eischers door de gepleegde onrechtmatige handelingen bewijst, daar immers deze patienten anders voor een groot deel door de tandartsen, in het bijzonder door de in dezelfde omgeving gevestigde tandartsen, zouden moeten worden geholpen — al of niet als fonds-patienten;

dat de achteruitgang van de opbrengst van de prothese-praktijk van enkele eischers sedert de vestiging van gedaagde dit bevestigt;

4. *Overwegende* dat al moge juist zijn, dat de overtreden wettelijke bepalingen art. 436 Wetboek van Strafrecht jo. art. 7 van de wet van 24 Juni 1876 s. 117, gewijzigd bij wet van 28 April 1913 S. 167, het uitoefenen van de tandheelkunde door een onbevoegde verbiedend, in de eerste plaats beoogen de bescherming van de volksgezondheid en dus strekken tot bescherming van een algemeen belang, dit niet wegneemt, dat deze bepalingen tegelijk aan de tandartsen (naast de artsen) het uit-

sluitend recht tot uitoefening van de tandheelkunde hebben gegeven, een bevoegdheid, die zij ten koste van veel arbeid en inspanning hebben moeten verwerven;

dat dus gedaagde door overtreding van die wettelijke bepalingen op dit recht van de tandartsen inbreuk maakt en ook tegenover de tandartsen een onrechtmatige daad in den zin van art. 1401 Burgerlijk Wetboek pleegt, en de eischers tandartsen, die door die inbreuk schade lijden het recht hebben zich daartegen te verzetten;

Overwegende dat dus de vordering in beginsel toewijsbaar is;

dat evenwel gedaagde zich terecht verzet tegen het in de 2e zinsnede sub 1°. gevorderde;

dat het aanbod van gedaagde om rechtstreeks aan het publiek kunstgebitten te leveren nog niet de uitoefening van de tandheelkunde behoeft in te sluiten en daarom *niet in het algemeen* kan worden verboden, al wijzen de woorden waarin gedaagde tot heden zijn aanbieding heeft ingekleed, wèl op een overtreding van het verbod.

Rechtsdoende:

Veroordeelen den gedaagde:

1. de voormelde onrechtmatige handelingen zijnde het onbevoegd uitoefenen van de tandheelkunde onmiddellijk te staken.

2. aan de gezamenlijke eischers een dwangsom van *f* 50.— te betalen voor elke overtreding van het bevel sub 1.

Verklaren dit vonnis uitvoerbaar bij voorraad.

Veroordeelen den ge laagde in de kosten tot deze uitspraak aan zijde van eischers begroot op *f* 50.— (Vijftig gulden).

Aldus gewezen door Mr. H. W. B. T h o m a s, President van de Arrondissements-Rechtbank te Rotterdam, en uitgesproken ter Openbare Terechting van den 17den November 1938 in tegenwoordigheid van Mr. F. X. V e r h e i j e n, Substituut-Griffier.

(get. F. X. VERHEIJEN.

(get.) H. W. B. THOMAS.

DE ONBEVOEGDE UITOEFENING DER TANDHEELKUNST
WEER IN DE TWEEDE KAMER.

Rijksbegrooting; Departement van Justitie
Kamerzitting van 17 Nov. 1938.

Mevrouw de Vries—Bruins: Mijnheer de Voorzitter! Over twee onderwerpen, bij de algemeene beraadslaging behandeld, zou ik gaarne een enkel woord willen zeggen. Allereerst over het onbevoegd uitoefenen van de geneeskunst en van de tandheelkunde.

Met de uitoefening van de tandheelkunde is het nog erger. Ik bedoel hier vooral de uitoefening van de tandheelkunde, zooals die onwettig plaats heeft door de tandtechnici.

De Minister zegt in zijn Memorie van Antwoord, dat hij daarover een nadere instructie heeft gegeven. Wanneer men nu vraagt om meer toezicht op de uitvoering van de wet en de Minister zegt: ik heb juist kort geleden een nadere instructie gegeven, dan vestigt dit den indruk, alsof nu scherper zal worden toegezien. Als ik goed ben ingelicht, bevat die nadere instructie zeer eigenaardige dingen. Aan de hoofdcommissarissen van politie in de steden, waar tandtechnici zijn gevestigd, die onbevoegd het beroep uitoefenen, is geschreven, dat men bepaalde tandtechnici — niet tandheelkundigen —, met name genoemd, niet meer mag vervolgen, omdat zij waarschijnlijk zullen vallen onder de wet, die kort geleden bij de Kamer is ingediend en die weer een nieuwe wijziging zal brengen in de uitoefening van de tandheelkunde. Deze personen mogen niet meer vervolgd worden. Dat zijn menschen, die minstens van af 1930 — zoogoed als zeker vele jaren meer — onbevoegd de praktijk hebben uitgeoefend, zoogoed als niet vervolgd zijn en intusschen zonder eenigen twijfel veel ongelukken hebben begaan. Nu zegt de Minister van Justitie tot de hoofdcommissarissen van politie in Amsterdam en andere steden: deze personen mogen niet meer vervolgd worden.

Nog vreemder is het, dat bepaalde personen worden opgegeven aan de hoofdcommissarissen van politie, die eerst moeten worden gewaarschuwd, terwijl de Minister weet, dat zij onbevoegd de praktijk uitoefenen. Zij moeten worden gewaarschuwd en eerst daarna mogen hun instrumenten in beslag worden genomen. Dat zijn waarschijnlijk de heeren, die in 1925 een visum hebben gekregen, dat hun later weer is ontnomen. Zij krijgen eerst een waarschuwing en dan doet men waarschijnlijk niets.

Nog vreemder is het, dat aan den hoofdcommissaris van politie te Amsterdam is medegedeeld, dat hij twee Surinaamsche tandartsen, die hier geen enkele bevoegdheid hebben, voorloopig niet mag vervolgen. Deze hebben geen enkele bevoegdheid. Tot voor kort was de zaak zóó geregeld, dat iemand, die in Suriname het tandartsexamen deed, kon worden toegelaten tot de volledige studie in Utrecht. Nu zegt de Minister van Justitie, op aanwijzing van den Minister van Sociale Zaken: die heeren, die hier onbevoegd de praktijk uitoefenen, moeten voorloopig worden ontzien. Moet ik daaruit concludereen, dat zij ook toegelaten zullen worden tot het examen, wanneer de wet, die thans aanhangig is, zal worden aangenomen? Toen deze Minister van Justitie nog Kamerlid was, is hij voorzitter geweest van een commissie, die ook de quaestie van de tandtechnici had uit te zoeken. Toen heeft Minister Goseling, voorzitter van die commissie, gezegd, dat een regeling daar niet mogelijk was, omdat door een speciale regeling, waar er bij een groot aantal personen een uiteenlopende meening is, ontevredenheid zou worden gewekt. De Minister van Justitie doet daar nu zelf aan mede. Het is mijn overtuiging, dat de Minister de bedoeling heeft daarnaast degenen, die niet genoemd zijn, strenger te vervolgen, misschien voor het eerst te gaan vervolgen. Is het nu niet treurig in Nederland gesteld, dat men op het ontduiken van wetten geen behoorlijk toezicht uitoefent? De vorige Minister van Justitie heeft naar aanleiding van een dergelijk debat gezegd: zoolang er wetten in Nederland zijn zullen zij worden uitgevoerd, maar zijn opvolger schijnt daar eenigszins anders over te denken. Wanneer men dergelijke dingen ziet, moet men toch wel tot de conclusie komen, dat tot nog toe van vervolgingen weinig terecht is gekomen. Bovendien maakt het toch een zonderlingen indruk, dat de Minister van Justitie vooruitloopt op een beslissing van de Kamer. Ik acht een dergelijke handeling in een democratischen Staat zeer ongewenscht en druk het dan heel zacht uit.

De heer Goseling, Minister van Justitie: Over het onbevoegd uitoefenen van de geneeskunde en de tandheelkunde hebben, geloof ik, alleen enkele vrouwelijke geachte afgevaardigden het woord gevoerd: mevrouw de Vries—Bruins en mevrouw Mackay—Katz. Het ligt voor de hand, dat, wat den inhoud betreft dit een onderwerp is, waaromtrent de zorg in de allereerste plaats ligt, bij mijn ambtgenoot van Sociale Zaken. Ik heb eigenlijk ook met de vormgeving weinig te maken, alleen met de vervolging van overtredingen van die wet. Nu is het duidelijk, dat waar het rechtsgoed, dat beschermd moet worden, ligt bij mijn ambtgenoot van Sociale Zaken, ik, om niet ter zake van eventuele vervolging met te groote voortvarendheid op te treden, nauw contact met dien ambtgenoot moet onderhouden. Mevrouw de Vries—Bruins weet, hoe het met de zaak van de tandtechnici staat. Er is daaromtrent een wetsontwerp aanhangig. En nu wil ik dit wel verklappen. Men heeft mij zelfs trachten te verleiden — maar men heeft geen kans gehad — om nog vóórdat dat wetsontwerp er was, de vervolgingen te stoppen. Ik heb dat geweigerd, want ik heb gezegd: dat kan

wel zoo lang duren, ik moet iets concreets op tafel hebben. Maar als het ontwerp er is, dan is het niet zoo onredelijk, ook in verband met het beginsel van art. 1 van het Wetboek van Strafrecht, omdat de uitspraak dan weleens kan plaats hebben op het moment, dat het feit niet strafbaar meer is, dat ik toch even kalmpjes aan doe met de vervolging te dier zake.

Mevrouw de Vries—Bruins: En die West-Indische tandartsen?

De heer Goseling, Minister van Justitie: Och, ik wil gaarne den dames het volle pond geven; ik sla een enkelen keer weleens een klein onderwerp over om des tijds wille, omdat er belangrijker zaken zijn, maar ten aanzien van die West-Indische tandartsen is een zekere toegevendheid betracht.

Mevrouw de Vries—Bruins: Neen, zij zijn gespaard.

De heer Goseling, Minister van Justitie: Dat is toch toegevendheid!

UIT DE TWEDE KAMER

NADERE VOORZIENINGEN INZAKE DE TANDHEELKUNDE.

Voorloopig Verslag.

No. 1.

Tegen het eerste gedeelte van het wetsontwerp, waarin wordt voorgesteld degenen, die aan het in 1930 gehouden examen hebben deelgenomen, doch daarvoor niet zijn geslaagd, of die daaraan hadden kunnen deelnemen, doch dit niet hebben gedaan, nogmaals in de gelegenheid te stellen een examen af te leggen ten einde daardoor de bevoegdheid van den tandheelkundige te verkrijgen, verklaarden verscheidene leden ernstig bezwaar te hebben. Zij waren van oordeel, dat het niet aangaat, ten behoeve van een bepaalde groep van personen steeds nieuwe wettelijke maatregelen te nemen, zonder dat de omstandigheden veranderd zijn. Daarvoor zou alleen aanleiding kunnen bestaan, indien mocht zijn gebleken, dat bij de toepassing van de bestaande wetten bepaalde duidelijke fouten zijn begaan. Dit nu is, naar de meening van deze leden, allerminst komen vast te staan en ook door den Minister in de Memorie van Toelichting niet aannemelijk gemaakt.

Reeds meer dan één Minister, aldus deze leden, heeft de illussie gecoesterd, dat hij door een bepaalden maatregel een einde kon maken aan de telkens terugkerende klachten van de zijde der tandtechnici. Toch waren iederen keer weer nieuwe groepen van tandtechnici van oordeel, dat zij onbillijk werden behandeld en dat hun belangen werden geschaad, op welke gronden zij zich dan wendden tot de Regeering en de Staten-Generaal. Ook na de indiening van het thans in behandeling zijnde wetsontwerp zijn reeds weer stemmen opgegaan van personen, die nog niet tevreden zijn met hetgeen de Regeering thans voorstelt. Zoo o.a. van de zijde van diegenen, aan wie ingevolge de wet van 29 Juni 1925 (*Staatsblad* no. 282) de bevoegdheid tot uitoefening van de volledige tandprothese werd toegekend, doch die niet werden toegelaten tot het examen ingevolge de wet van 18 Mei 1929 (*Staatsblad* no. 257). Eveneens hebben zich reeds aangemeld de personen, die reeds vóór 1913 in het vak werkzaam waren en die zich reeds lang vóór 1925 hadden gevestigd, doch die geen visum konden verkrijgen. Ook is er een niet onbelangrijke groep van personen, die eerst na 1925 de volledige tandprothese is gaan uitoefenen en waartoe blijkbaar vele buitenlandsche

tandtechnici behooren; deze groep vreest na aanneming van het ahangige wetsontwerp broedeloos te zullen worden en vraagt op dien grond aan het te houden examen te mogen deelnemen. Zelfs is reeds beweerd, dat er tandtechnici zijn, die in 1913 de volledige tandprothese als beroep uitoefenden, doch die hetzij niet tijdig op de hoogte zouden zijn geweest van de wet van 1925, hetzij de strekking daarvan niet zouden hebben begrepen, zoodat zij verzuimd hebben zich aan te melden voor het verkrijgen van een visum; ook dezen schijnen te meenen, dat zij door een nieuwe wettelijke bepaling moeten worden geholpen. Wellicht zijn er nog andere groepen, die zich ook nu nog onbillijk behandeld achten. In ieder geval, zoo meenden de hier aan het woord zijnde leden, zal het nu ingediende wetsontwerp den indruk versterken, dat de aanhouder wint. Men make zich dus geenerlei illusie, dat de quaestie der tandtechnici bij aanneming van het wetsontwerp voorgoed beëindigd zal zijn.

Deze leden achtten het niet juist aan niet-bevoegden, die wellicht thans in strijd met de geldende wet werkzaam zijn, de bevoegdheid, welke zij missen, alsnog, zij het dan na een examen, toe te kennen en aldus een onwettigen toestand achteraf te sanctionneeren. Na het wetsontwerp omtrent de opticiens, waarbij te recht een ander standpunt is ingenomen, hadden zij een voorstel van deze strekking van den Minister niet verwacht. Zij meenden, dat de volksgezondheid er door geschaad zal worden; dit gedeelte van het ontwerp achtten zij niet te aanvaarden.

Eenige leden hadden tegen dit deel van het ontwerp eveneens bezwaren, doch meenden, dat het niettemin behoort te worden aanvaard, in de hoop, dat daarmede inderdaad aan de quaestie der tandtechnici een einde zal komen. Zij verzochten van den Minister de toezegging te mogen ontvangen, dat hierna geenerlei verdere voorziening zal worden voorgesteld en dat er scherp op zal worden toegezien, dat niemand meer praktijk uitoefent zonder daartoe de bevoegdheid te bezitten.

Vele andere leden stemden met dit deel van het wetsontwerp geheel in. Zij waren van meening, dat de billijkheid deze oplossing inderdaad eischt. Er is gebleken, dat de uitvoering van de wet van 1929 niet aan de bedoelingen van den wetgever heeft beantwoord. Het is redelijk, dat de toen gemaakte fouten worden hersteld. De belangen van de volksgezondheid verzetten zich hiertegen niet; de bevoegdheid zal immers alleen worden toegekend aan hen, die van hun bekwaamheid doen blijken. Niet billijk is het, alleen aan de tandheelkundigen te verwijten, dat zij in strijd met de geldende wet gehandeld hebben; men vergeet daarbij niet, dat de Overheid dit jarenlang heeft toegelaten.

Intusschen meenden verscheidene van deze leden, dat het wetsontwerp niet ver genoeg gaat. Het bevat een voorziening immers alleen ten behoeve van diegenen, die destijds tot het examen krachtens de wet van 1929 zijn toegelaten. Geenerlei voorziening wordt voorgesteld ten behoeve van hen, die tot dat examen niet werden toegelaten hetzij omdat zij het krachtens de wet van 1925 vereischte visum niet hadden verkregen, hetzij omdat zij — hoewel zij dit visum bezaten — wegens hun jeugdigen leeftijd, naar het oordeel van den toenmaligen Minister, niet aannemelijk konden maken, dat zij vóór 10 Juni 1913 de volledige tandprothese als beroep toepasten.

Vooral voor de laatstbedoelden, een groep van, naar men meende te weten, niet meer dan 7 personen, zouden eveneens maatregelen genomen moeten worden, wil aan de quaestie der tandtechnici een bevredigend einde gemaakt worden. De hier aan het woord zijnde leden drongen er dan ook bij den Minister op aan, ook deze wegens hun leeftijd niet-toegelatenen thans aan het te houden examen te laten deelnemen, voor zoover zij althans vóór 10 Juni 1913 de tandtechniek beoefenden. Daardoor zou een ernstige onbillijkheid worden weggenomen. Verder zouden zij gaarne willen vernemen, of de Minister niet bereid is ook hen, die krachtens de wet van 1925 geen visum kregen, doch die wèl vóór 1913 de tandtechniek beoefenden, tot dit examen toe te laten.

Tegen dezen aandrang tot uitbreiding van de categorieën van personen, die alsnog een examen zouden mogen afleggen, werd niet alleen bezwaar gemaakt door de leden, die meenden, dat zulk een examen in het geheel niet behoort te worden gehouden, doch ook door enkele leden, die met het Regeeringsvoorstel instemden. Deze laatste leden hadden tegen uitbreiding van deze categorieën vooral bezwaar, omdat de bestaansmogelijkheid van hen, die de Regeering tot het nieuwe examen wil toelaten — gezwegen nog van die der tandartsen —, huns inziens in gevaar gebracht zal worden, indien anderen eveneens op deze wijze de bevoegdheid van den tandheekkundige zullen kunnen verkrijgen.

Enkele leden verzochten den Minister in overweging te willen nemen of niet aan hen, die krachtens de wet van 1925 een visum verkregen en die thans ouder zijn dan 55 jaar, de bevoegdheid van den tandheekkundige kan worden verleend zonder dat zij een examen behoeven af te leggen.

Van verschillende zijden werd gevraagd of het geen aanbeveling zou verdienen een nadere regeling omtrent het in te stellen vooronderzoek in de wet op te nemen.

Sommige leden drongen er op aan, ook bij het vooronderzoek, de leiding niet uitsluitend op te dragen aan tandartsen, doch daarin ook vertegenwoordigers van de belanghebbenden te betrekken. Alleen op die wijze zou huns inziens een objectieve beoordeeling van de bekwaamheid der kandidaten verzekerd worden.

Door enkele tegenstanders van een nieuw examen werd naar aanleiding hiervan opgemerkt, dat deze wensch het beste bewijs is van het wantrouwen, dat bij de tandtechnici tegen elk voorstel op dit gebied bestaat. Hieruit kan men met zekerheid concluderen, dat ook de voorgestelde regeling niet tot bevrediging zal leiden.

Enige leden zouden wenschen, dat een beroepsinstantie werd ingesteld, waartoe afgewezen kandidaten zich zouden kunnen wenden.

Hiertegen werd van andere zijde aangevoerd, dat het wel zeer ongebruikelijk zou zijn de gelegenheid open te stellen om van den uitslag van een examen in hooger beroep te komen. Zou men deze mogelijkheid hier gaan invoeren, dan ware er geen enkele reden om niet bij andere examens hetzelfde te doen. Dit zouden de hier aan het woord zijnde leden onjuist achten. Huns inziens spreekt ook uit dit voorstel een ongemotiveerd wantrouwen in de nog te benoemen examinatoren.

Wat nu betreft het tweede gedeelte van het wetsontwerp, waarin een nadere omschrijving wordt gegeven van de bevoegdheid van den tandheerkundige, welke eenerzijds een uitbreiding, anderzijds een beperking van die bevoegdheid ten gevolge zal hebben, ook hiertegen bestonden ernstige bezwaren.

Verscheidene leden maakten bezwaar tegen de voorgestelde uitbreiding der bevoegdheid. Zij vestigden er de aandacht op, dat de ruimere bevoegdheid zal worden toegekend aan allen, die thans den titel „tandheerkundige” mogen voeren, zonder dat een nader onderzoek wordt gedaan naar hun bekwaamheid om die vergroote bevoegdheid uit te oefenen. Dit achtten zij bedenkelijk. Bovendien betwijfelden zij, of de voorgestelde omschrijving scherp genoeg is om het ontstaan van nieuwe moeilijkheden te voorkomen. In het bijzonder vroegen zij een nadere omschrijving van het gestelde in artikel 4, lid 1, onder *c*. Wat moet worden verstaan onder „het verrichten van andere plaatselijke behandelingen der tanden, strekkende tot hun behoud”? Welk verschil zal er voortaan bestaan tusschen de bevoegdheid der tandartsen en die der tandheerkundigen? Valt niet alles, wat is opgenoemd in artikel 7 der wet van 24 Juni 1876 (*Staatsblad* no. 117) houdende regeling van de voorwaarden tot verkrijging der afzonderlijke bevoegdheid tot uitoefening der tandheerkunst en van de uitoefening dier kunst, ook onder de omschrijving van het ontworpen artikel 4? En hoe zal het staan met de bevoegdheid tot het toepassen van plaatselijk gevoelloos makende middelen?

Andere leden meenden, dat de voorgestelde verruiming van de bevoegdheid der tandheerkundigen moet worden aanvaard; de tegenwoordige toestand geeft huns inziens aanleiding tot zooveel moeilijkheden, dat deze niet kan worden gehandhaafd. Echter zouden ook deze leden een nadere uiteenzetting op prijs stellen.

Tegen de voorgestelde beperking van de bevoegdheid der tandheerkundigen tot personen van 16 jaar en ouder hadden verscheidene van deze leden evenwel ernstige bedenkingen. Zij achtten deze leeftijdsgrens onjuist gekozen. Wanneer het de bedoeling is de behandeling van het nog wisselende gebit voor de tandartsen te reserveeren, zou het voldoende zijn de leeftijdsgrens te stellen op 13 of op zijn hoogst op 14 jaar. Nadere toelichting van dit deel van het voorstel ware wenschelijk.

Bovendien werd opgemerkt, dat, indien de tandheerkundigen geen enkele behandeling bij kinderen beneden de gestelde leeftijdsgrens mogen toepassen, zich de inconsequentie zal blijven voordoen, dat zij ook loszittende tanden of kiezen van het melkgebit niet zullen mogen trekken. De tandheerkundigen, bevoegd verklaard ingevolge de wet van 1929, hebben deze inconsequentie altijd aangevoerd als bewijs, hoe onlogisch de bestaande wet is en hebben herhaalde malen juist op grond hiervan herziening gevraagd.

Enkele leden stelden nog de vraag, of in artikel 4, lid 1, onder *a*, niet gesproken moet worden van *volledige* tandprothese, evenals dit het geval was in de wetten van 1925 (en dientengevolge ook in artikel 10 der wet van 1876) 1926 en 1929. De weglating van het woord „volledige” is toch niet als een beperking bedoeld?

Voorts werd gevraagd, of het niet juister zou zijn overal, waar gesproken wordt van tanden, te spreken van tanden en kiezen. Ook de Hooge Raad noemt in zijn arrest van 9 Februari 1920 de kiezen uitdrukkelijk naast de tanden.

Hier tegen werd opgemerkt, dat geen van de wetten, die op de tandheelkunde betrekking hebben, de kiezen naast de tanden noemt. Kennelijk worden in al deze wetten de kiezen onder de tanden begrepen. Er is geen reden om daarin thans wijziging te brengen.

Niet zonder verwondering hadden verscheidene leden uit de Memorie van Toelichting vernomen, dat de bij dit wetsontwerp betrokkenen de voorgestelde regeling zonder tegenkanting zullen aanvaarden, of daarmee zelfs in hoofdzaak instemmen. Sommige leden konden dit in het bijzonder van de tandartsen, die zich op medische gronden zoo herhaaldelijk tegen maatregelen als de nu voorgestelde hebben verzet, niet begrijpen. Is het juist, dat de Minister hen voor het alternatief heeft gesteld, dat of het nu voorgestelde moest worden aanvaard of wel niets geregeld en van de zijde der tandtechnici alles getolereerd zou worden? En kan de Minister mededeelen, over welke punten het overleg met de Nederlandsche Maatschappij tot bevordering der tandheelkunde geloopt heeft?

Eenige leden vestigden in verband hiermede de aandacht van den Minister op het verslag, verschenen in het *Tijdschrift voor Tandheelkunde* van Juli 1938, van de vergadering der genoemde maatschappij, dezen zomer te Maastricht gehouden, waar huns inziens van groote verdeeldheid onder haar leden juist over dit wetsontwerp gebleken is.

Sommige leden verwonderden er zich eveneens over, dat de Vereeniging van Tandtechnici zich met den inhoud van het ontwerp zou hebben vereenigd, en wel omdat verscheidene tandtechnici na de indiening bezwaren daartegen hebben geuit. Zij zouden gaarne vernemen, hoeveel leden deze vereeniging telt en hoeveel tandtechnici er in het geheel in ons land zijn.

Verder werd gevraagd naar het oordeel van de Inspectie van de Volksgezondheid en van den Gezondheidsraad; men zou het op prijs stellen, indien de Minister de adviezen van deze organen aan de Kamer zou willen overleggen.

Ten slotte vroegen eenige leden den Minister een overzicht te willen geven van de maatregelen, die tot nu toe genomen zijn tegen het onbevoegd uitoefenen van de tandheelkunde; zij hadden nl. den indruk, dat de bestaande wet zeer onvoldoende werd en wordt gehandhaafd.

Aldus vastgesteld 2 December 1938.

DE VRIES—BRUINS.

I. H. J. VOS.

VAN DER GOES VAN NATERS

VAN LIDTH DE JEUDE.

ANDRIESEN.